

Inhoud

- Jeroen Dera / Jos Joosten* 11
**Over Kristien Hemmerechts’
De kinderen van Arthur**
...maar eigenlijk vooral over Jos Muijres
- Alex Rutten* 23
Kijken, verslinden, verdwijnen
Over *Memoires van een luipaard* van Peter Verhelst
- Rob van de Schoor* 37
**Dekens van woorden, of: de koude voeten van
een tekortschietende analyse**
Over Kamiel Vanhole, *O Heer, waar zijn uw zijstraten?*
- Peter Altena* 53
Op de dool
Over *Problemski Hotel* van Dimitri Verhulst
- Michelle Engel* 69
**Omega Minor, een wereld tussen fictie en
werkelijkheid**
Paul Verhaeghen – *Omega Minor*
- Cobi van Baars* 83
Gelooft u mij nog?
Over *De engelenmaker* van Stefan Brijs

<i>Esther Op de Beek</i>	97
De werkelijkheid kent geen orde, ze swingt Over Ruth Lasters' 'Poolijs' en <i>Poolijs</i>	
<i>Aukje van Hout</i>	113
'Voorts dient men nieuwe dingen te zeggen' Over <i>De lammeren</i> van Mustafa Kör	
<i>Linda Ackermans</i>	129
Een schrikschijter van de bovenste plank Over <i>Allemaal willen we de hemel</i> van Els Beerten	
<i>Marc van Oostendorp</i>	143
'Dat hadden wij nooit gedacht van die Lanoye' De functie van taal in <i>Sprakeloos</i> van Tom Lanoye	
<i>Mathijs Sanders</i>	159
De huiver van het taboe Over <i>De maagd Marino</i> van Yves Petry	
<i>Floor van Renssen</i>	173
Een mini-universum van zeepsop Over Geertrui Daem, <i>De bedlegerige</i>	
<i>Niels Mulder</i>	189
Hersenschimmen van een 'platte held' Zwijgen en dromen over het koloniale verleden in <i>Dinsdag</i> van Elvis Peeters	

- Tom Sintobin* 205
Betekenis en leegte
De kleur blauw in *Oorlog en terpentijn* van Stefan Hertmans
- Lieke von Berg* 223
Samen op die beroemde sofa
Over Paul Mennes – *Niets bijzonders*
- Johan Oosterman* 239
De veldleeuwerik en de auteur
Over *Dertig dagen* van Annelies Verbeke
- Bas Wolters & Jimmy van Rijt* 257
Bekentenissen van een komediant
Hoe tegenstellingen inkleuring geven aan morele ambiguïteit in *WIL* van Jeroen Olyslaegers
- Peter Nissen* 275
Margot Vanderstraeten, Mazzel tov
- Yvonne Delhey* 287
Een postkoloniale mythe over mannelijkheid en nationalisme
De Eerste Wereldoorlog herdacht in Rachida Lamrabets roman *Vertel het iemand*
- Koen Rymenants* 301
De roman als vorm van onderzoek
Kamer in Oostende van Koen Peeters

<i>Jeroen Dera</i>	319
Mzungu, mzungu!	
Over <i>Trofee</i> van Gaea Schoeters	
<i>Merel van Goch</i>	335
Meer dan vaders, meer dan rouw	
Over <i>Vaders die rouwen</i> van Carmien Michels	
<i>Dirk Hage</i>	349
Misschien is het allemaal wel echt	
Over werkelijkheid en fictie in <i>De gebeurtenis</i> van Peter Terrin	
<i>Jos Joosten</i>	365
'Het huis staat daar maar'	
Over <i>Net echt</i> van Saskia de Coster	
Colofon	399

Jeroen Dera was jarenlang collega van Jos Muijres, **Jos Joosten** zelfs decennialang. Zij vonden dat Muijres een liber amicorum verdiende en wierpen zich op als samenstellers van dit boek.

Over Kristien Hemmerechts'

De kinderen van Arthur

...maar eigenlijk vooral over Jos Muijres

Jeroen Dera / Jos Joosten

Er is rond de millenniumwisseling zowaar enige discussie over geweest: hoort het illustere jaar 2000 nu bij de 21^e of 20^e eeuw? Intussen blijken de geleerden het er unaniem over eens: 2000 hoort *niet* bij de nieuwe eeuw. We hadden dit jaartal dus eenvoudig weg kunnen laten als opmaat voor dit boek voor Jos Muijres, waarvan de opzet is om Vlaamse romans aan bod te laten komen uit elk jaar van de 21^e eeuw (tot dusverre). Maar op een of andere manier vonden we het toch wat kaal ogen, zo zonder 2000.

En er diende zich gelukkig een extra argument aan om het jaar mee te laten doen. Aan de vooravond van zijn laatste college, op maandag 30 mei 2022, schreef Muijres op *Neerlandistiek: online tijdschrift voor taal- en letterkunde* enkele bespiegelingen over zijn, bijna veertigjarige, academische carrière. Hij geeft ook een overzicht van zijn 'favoriete Vlaamse auteurs'. (Muijres 2022) Wij stelden vast dat alle levende prozaïsten die hij opnoemt in zijn rijtje – Vanderstraeten, Peeters, Terrin, Lanoye, Hertmans, Hemmerechts, Mortier, Verhaeghen, Verhelst – in *Uit het hart* aan bod komen, behalve... Kristien Hemmerechts. Vandaar dat deze bundel begint met haar in 2000 verschenen *De kinderen van Arthur*. Hopelijk is het ons vergeven dat wij deze roman wel enigszins als kapstok gebruiken als opmaat naar *Uit het hart* in zijn geheel.

Van Hemmerechts naar Muijres

Op zich zijn er zeker verbanden te vinden tussen Hemmerechts' roman en de interessesfeer van Jos Muijres. Neem bijvoorbeeld de aandacht die *De kinderen van Arthur* terloops schenkt aan de maatschappelijke verhoudingen in België, vanuit historisch perspectief. Wanneer Hemmerechts het ontstaan beschrijft van het tv-programma dat centraal staat in haar boek, geeft ze, met de nodige ironie, wat maatschappelijke context. Ze beschrijft hoe het idee oorspronkelijk afkomstig is van 'een andere zender', zijnde de BBC, de nationale omroep van het Verenigd Koninkrijk, 'het land dat dit land had bedacht':

Het idee was van een andere zender gestolen, de zender van het land dat dit land had bedacht. [...] Je moet dankbaar zijn als je een land hebt gekregen. Nooit mag je vergeten hoe anders het had kunnen lopen, hoe je bij een ander land had kunnen worden ingelijfd. Nu kon je het allemaal zelf aanpakken met eigen scholen, instellingen, universiteiten, ziekenhuizen en een heuse omroep. (pp. 17-18)

Hemmerechts' spot zal Muijres bevallen, ook gelet op de mild-kritische toon die hij zelf in zijn teksten kan hanteren. Toen hij ter gelegenheid van Koen Peeters' bekroning met de F. Bordewijkprijs een beschouwing aan diens onderscheiden roman *De bloemen* (2009) wijdde, schreef hij bijvoorbeeld over het personage René: 'Hij gelooft - als iedere politicus - in de maakbaarheid van de wereld' (Muijres 2010, p. 39). Die toevoeging 'als iedere politicus' onderstreept: als Muijres gaat lezen, is de relatie tussen tekst en werkelijkheid nooit ver weg. Juist het historische perspectief heeft daarbij, zeker ook in zijn colleges, steeds zijn bijzondere aandacht en interesse gehad. Studenten die *De*

kinderen van Arthur met hem zouden lezen, zouden bijvoorbeeld zeker zijn geconfronteerd met de contextuele verwijzingen die Hemmerechts zelf in haar roman inlaste – of het nu gaat om de gebrekkige aandacht voor psychotherapie in Vlaanderen anno 1978 (p. 103) of de populariteit van *Monty Python* in datzelfde decennium (p. 104).

Een andere link met Muijres is het feit dat de ‘kinderen’ van Arthur, om wie het draait in de roman, alle tien geboren zijn in 1957, precies het jaar dat Jos Muijres in Heerlen ter wereld kwam. Hemmerechts bedacht als uitgangspunt voor *De kinderen van Arthur* een fictieve Vlaamse variant op de bestaande bekende Britse documentaireserie *Seven Up!*. In die televisiereeks wordt, met steeds een tussenpoze van zeven jaar, de levensloop gevolgd van een veertiental, ook in 1957 geboren, Britten (tien mannen en vier vrouwen) met uiteenlopende sociale achtergronden. In de eerste van de serie werden ze gefilmd als kind toen ze zeven jaar oud waren. Dat was in 1964, hetzelfde jaar dat Hemmerechts haar pendant *7plus* laat aanvangen met een groep Vlaamse kinderen van zeven jaar oud.

Met zijn tieners waren ze, een kleine overzichtelijke groep voor een klein overzichtelijk land. Tien kinderen uit verschillende bevolkingslagen, die om de zeven jaar zouden worden gefilmd en geïnterviewd zodat de documentaire hopelijk zou kunnen achterhalen hoe bepalend de maatschappelijke achtergrond voor iemands verdere leven was. Of het uitmaakte of je met een zilveren dan wel met een plastic lepel in je mond geboren was. (p.17)

Jos Muijres - jongste uit een gezin van tien kinderen, maar dit terzijde - schreef nooit over deze roman van Hemmerechts, maar het grondthema zou hem zeker interesseren. Centraal in